

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, srede in petek

Ljubljana, sreda 6. oktobra 1937

Cena posamezni številki din 1'50

Vpliv na javnost

Vse drugačne bi bile razmere v našem javnem življenju, če bi tudi gospodarski ljudje in kulturni delavci tako gledali na to, da si pribore vpliv na javnost, kakor to delajo politiki. Zlasti v napetih političnih situacijah se to jasno vidi. Takrat objavljajo listi na široko mnenje tega in onega politika in v kratkem je vsa jugoslovanska javnost pod vplivom njihovih besed. Ta aktivnost je politikom le v čast in bi morala biti drugim javnim delavcem in zlasti gospodarskim ljudem za vzgled, da bi tudi sami bili enako aktivni.

In posebno gospodarski ljudje bi imeli več ko dovolj vzroka, da so čim bolj aktivni, ker na vse zadnje plačajo račun za slabo gospodarsko politiko le oni sami. Zato bi bilo že v njih osebnem materialnem interesu, da seznanijo javnost s svojim mnenjem in da vplivajo pravočasno na javnost, da se ne bi izdajali napačni predpisi.

Takšnih prilik, ko javnost na počasno gospodarskih ljudi že kar čaka, je vedno vse polno in samo obžalovati je treba, da čaka dostikrat zaman. Tako se n. pr. mnogo razpravlja v naši javnosti o potrebi zboljšanja in izpopolnitve našega cestnega in železniškega omrežja. Kdo je bolj poklican, ko naši trgovci, naši tvorničarji in podjetniki, da povedo, kje so zboljšanja najbolj nujna in katere nove železnice in ceste se morajo najprej zgraditi in zakaj se morajo najprej zgraditi baš te. Vsak dan imajo naša podjetja gmotno škodo, ker ni naš promet urejen. Zakaj ne bi tega naši podjetniki tudi javno povedali? Gospodarski ljudje bi mogli postreči javnosti z vse drugačnimi razlogi, kakor pa teoretičniki, ker bi navajali dejstva, močna in prepričujoča dejstva, ki jih ni mogoče ne utajevati niti olepšavati.

Pa imamo še celo vrsto mnogo manj obdelanih problemov, kakor je prometno vprašanje, in ki v nič manjši meri ne zanimajo gospodarske ljudi. Imamo elektrifikacijski problem, imamo vprašanje javnih del, imamo tujskoprometno vprašanje, imamo strokovno šolsko vprašanje, itd., itd. Kako koristno in dobro bi bilo, če bi k vsem tem vprašanjem povedali gospodarski ljudje svoje mnenje in na podlagi svojih praktičnih izkušenj pripomogli k pravilni rešitvi vprašanj. Na ta način bi si gospodarski ljudje hitro pridobili velik vpliv na javnost in marsikatero stvar bi potem mogli izvesti hitro in lahko, dočim jo danes ne morejo niti z dragimi intervencijami. A izginila bi tudi v znatni meri vsa ona animiznost, ki še danes vlada proti gospodarskim stanovom in ki je zadnji vzrok, da so le premnogi predpisi naperjeni naravnost proti gospodarskim stanovom.

V Sloveniji moramo rešiti še zlasti pereč problem, kako najti zaposlitev za vse tisoče vsakoletnega novega naraščaja. Oficialna politika se za to vprašanje skoraj ne briga in zato je tem večja dolžnost gospodarskih ljudi, da skrbijo in delajo za dobro rešitev tega težkega vprašanja. Ni misliti na to, da bi se moglo to vprašanje rešiti s službami in podporami, ker imamo že itak preveč birokracije, podpore pa so v glavnem le zapravljane denarja. Rešitev je le v tem, da pride zasebna iniciativa zopet do veljave, da more ta ustanovljati nova podjetja in na ta pozitiven

način dajati ljudem novega zasluzka.

Premalo skrbe danes gospodarski ljudje in tudi naši kulturni delavci, da ostane njih vpliv na javnost vedno živ in zato se ne smejo čuditi, če ne doživljajo vedno one podpore javnosti, kakor bi bilo iz splošnih ozirov želeto. Toda tudi za vpliv na javnost je treba

delati, ker tudi ta vpliv ne pride sam od sebe. Nihče ne sme pričakovati, da bo javnost zanj, če pa ne pozna niti njegovih teženj. Prvi pogoj za pridobitev javnosti je, da se poskrbi za njeno pravilno informiranost in s tem je že pot v javnost odprta.

Ni dobro, če je javnost le pod vplivom politikov, temveč mora

biti pod vplivom vseh, ki so nosilci gospodarskega in kulturnega življenja, ki ustvarjajo materialne in kulturne vrednote naroda. Zato pa morajo tudi ti sami delati na to, da imajo vpliv na javnost, da bo ta mogla njih stremljenje podpirati. Več vpliva gospodarskih ljudi na javnost je naravnost potreba naših sedanjih razmer.

Zelo se moti »Nar. blagostanje«, če misli, da je v tem argumentu za veleblagovnice, v tem je le argument proti narodnim socialistom, ki pač sedaj, ko so na vladi, delajo drugače, kakor pa so obljubljali prej, ko še niso bili na vladi. To, kar navaja »Nar. blagostanje« bi moglo biti le dokaz, da so nar. socialisti svoj program glede veleblagovnic zatajili, ne pa da so veleblagovnice objektivno koristne. Tudi ta najnovejši »argument« »Nar. blagostanja« je torej padel v vodo.

Pričakovali smo vendarle, da bo »Narodno blagostanje« z več sreče branilo veleblagovnice. Če tega »N. B.« ni zmoglo, potem je v tej resnici dokaz, da se stvar veleblagovnic ne da zagovarjati. In da se ne da, to smo že dovolj dokazali.

Na argumente »Vremena« pa bomo odgovorili prihodnjič.

Domači listi branijo tuje veleblagovnice

Za domače nacionalne trgovce pa nimajo besede

Bliža se 25. oktober, ko preneha veljati uredba o prepovedi ustanavljanja veleblagovnic. Naravna posledica tega dejstva je, da se v nekaterih domačih listih, zlasti srbskih, vedno bolj ponavljajo slavospevi na veleblagovnice. Tudi to ni naključje, da izhajajo ti zagovori ravno v beograjskih srbskih listih. Zagovorniki veleblagovnic polagajo pač važnost le na beograjsko javno mnenje, kajti prepričani so, da jim bo dovoljeno vse, če jih bo podpiralo to mnenje. Kar pa pravijo prečanski kraji, je itak vseeno, ker ti se ne poslušajo. To se je pokazalo že nešteto krat in to naj dokaže tudi primer veleblagovnic.

S posebno vneto pa branita veleblagovnice zlasti dva lista: vladni dnevnik »Vreme« in beograjska gospodarska revija »Narodno blagostanje«. Zakaj se ravno ta dva lista tako zelo angažirata za veleblagovnice, je tudi razumljivo. »Vreme« je vladni list in za zagovornike veleblagovnic je posebno važno, kakšno stališče do veleblagovnic zavzema ta list. Zato vidimo, da objavlja »Vreme«, ki se pač ne more pobahati s posebno dobro urejevanje gospodarske rubrike, veleblagovnicam tudi cele strani svojega velikega formata. Imamo sicer v Jugoslaviji na stotine mnogo bolj važnih gospodarskih problemov, kakor pa je tuja veleblagovnica »Ta-Te«, toda »Vreme« za te naše probleme nima niti

primeroma toliko prostora ko za tujo veleblagovnico »Ta-Te«. Mislimo, da bi se »Vreme« kot vladni list pač mogel zavedati, da je baš on najmanj poklican, da se tako zelo angažira za zadevo, ki se tiče predvsem tujega kapitala. Ne sme se zato tudi čuditi, če javnost to njegovo zavzemanje za tuji kapital tudi na čisto poseben način tolmači.

Ni se pa niti čuditi, če se je tudi »Narodno blagostanje« tako zelo zavzelo za tuje blagovnice. »Narodno blagostanje« je revija, ki se je že kar zagrizla v svoje doktrine in ki je poleg tega prišla v oster konflikt s trgovci. Nekateri številke »Narodnega blagostanja« že kar dokazujejo, da smatra ta revija boj proti težnjam in programu jugoslovanskega trgovstva kot svojo glavno nalogo. Poleg tega pa ta revija silno rada docira in zavzema stališče, kakor ga nihče drug. Morda pa so odločilni zanj tudi drugi momenti, kar pa nas na vse zadnje dosti ne zanima. Dejstvo je vsekakor to, da je med zagovorniki tujih veleblagovnic tudi »Narodno blagostanje«, ki naj da boju za priznanje veleblagovnic nekako idejno podlago. Tako so vloge lepo razdeljene: »Vreme« naj pridobi za veleblagovnice vladno javnost, »Narodno blagostanje« pa narodno-gospodarske teoretike. Če se jima pa bo to tudi posrečilo, je seveda drugo vprašanje, ker dosedaj se s svojimi argumenti še nista izkazala.

Argumenti „Narodnega blagostanja“

Zadnjič je »Narodno blagostanje« samozavestno in bahavo nastopilo z argumentom, da so vsi ugovori proti veleblagovnicam ničevi, ker je po ustanovitvi veleblagovnic »Ta-Te« padlo v naši državi število konkurzov, naraslo število trgovinskih podjetij in se povečalo število zavarovanih trgov. pomočnikov.

Posvetili smo temu »argumentu« svojo pozornost ter razgalili vso njegovo praznoto. Kajti z dvigom števila trgovin in padanjem konkurzov nima »Ta-Te« prav nobene zveze. Vse to je le posledica sedanje gospodarske konjunkturo! Da je bilo naše stališče pravilno, to je tudi dokazalo samo »Narodno blagostanje«, ko je s svojim »argumentom« lepo utihnilo. Nihče več si ne upa ponavljati te gorostasnosti, da je zaradi »Ta-Te« padlo število konkurzov.

»Narodno blagostanje« si je moralo zato polskati nov »argument«. In v zadnji številki ga tudi servira svojim bralcem. Pravi namreč: Zakaj pa se napada le veleblagovnica »Ta-Te«, zakaj se ne napadajo tudi druge veleblagovnice v Jugo-

slaviji, zakaj se ne napada veleblagovnica Vlada Mitić in brat v Beogradu? Čudimo se, da ni »Narodno blagostanje« samo začutilo, na kako spolzka tla je stopilo s tem »argumentom«. Kajti ta »argument«, dosledno izveden, pravi vendar le eno, da je treba vse veleblagovnice prepovedati in tudi eno Vlade Mitića. K tej zahtevi »N. B.« moremo reči le eno: Bravo! Le tako naprej! Saj tudi mi nič drugega ne zahtevamo! Vse veleblagovnice naj se prepovedo! Jugoslovanski trgovci to stališče le odobravajo.

Vendar pa je tu le treba opozoriti na eno razliko. Vlada Mitić je domače podjetje, veleblagovnica »Ta-Te« pa last tujega kapitala. Vlada Mitić ima že neke pridobljene pravice, veleblagovnica »Ta-Te« pa je novo podjetje. Da »N. B.« te razlike ne vidi, mu prav gotovo ne more biti v čast.

»N. B.« pa še v drugem članku brani veleblagovnice. Pravi namreč, da srednjega stanu sploh ni! V Nemčiji, kjer pa je s hitlerjevci kljub temu zmagala politika srednjega stanu, je veljala prvotno kot

točka nar. soc. programa prepoved veleblagovnic, sedaj pa ta prepoved ne velja več in narodni socialisti uvidevajo, da je zanje velekapital važnejši ko mali kapital.

Rekonstrukcija vlade

V imenu Nj. Vel. kralja so kr. namestniki sprejeli ostavko, ki so jo predložili: pravosodni minister dr. Niko Subotić, gradbeni minister dr. Marko Kožul, minister za gozdove in rudnike Gjura Janković, prosvetni minister Dobrivoje Stošović, poštni minister dr. Branko Kaludjerčić in minister za telesno vzgojo dr. Josip Rogić. Na njih mesta pa so imenovali:

za pravosodnega ministra podpredsednika senata Milana Simonovića,

za ministra za gozdove in rudnike bana vrbaske banovine Bogoljuba Kujundžića,

za gradbenega ministra min. na razpoloženju in narodnega poslanca Dobrivoja Stošovića,

za ministra brez portfelja narodnega poslanca dr. Nika Novakovića,

za ministra za telesno vzgojo narodnega poslanca dr. Vekoslava Miletića,

za poštne ministra podpredsednika narodne skupščine Vojka Cvrkića in

za prosvetnega ministra upokojenega pomočnika prosvetnega ministra Dimitrija Magaraševića.

Novi ministri so bili v torek dopolne zaprišeženi.

Pravilnik o strokovnem odboru za lesni izvoz uveljavljen

Trgovinski minister je v sporazumu z ministrom za gozdove in rudnike predpisal pravilnik o strokovnem odboru za lesne gozdne proizvode pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Predsednik tega strokovnega odbora je načelnik oddelka za zunanjo trgovino trg. ministrstva, podpredsednik šef industrijsko-komercialnega oddelka ministrstva za gozdove in rudnike, tajnika odbora pa imenuje trgovinski minister iz vrst svojega uradništva. Poleg tega so člani odbora po en zastopnik: trgovinskega, prometnega in finančnega ministrstva. Nadalje so zastopane v strokovnem odboru tudi organizacije, ki jih določi trgovinski minister v sporazumu z ministrstvom za gozdove in rudnike. Iz besedila pravilnika ni razvidno, če določa trgovinski minister samo organizacije, ali pa tudi kar imenuje zastopnike. V tem zadnjem primeru ti zastopniki seveda ne bi bili zastopniki organizacij, temveč trgovinskega ministra. Iz tega logično sledi, da bi smel trgovinski minister po pravilniku določiti samo organizacije, ki imajo pravico do svojih zastopnikov v novem strokovnem odboru.

Pravilnik določa nadalje, da se morejo po potrebi povabiti na seje tudi zastopniki drugih gospodarskih organizacij in državnih ustanov, ki so zainteresirane na vprašanjih, ki so na dnevnem redu zasedanja odbora.

Glavna naloga strokovnega odbora je, da proučuje možnosti povečanja izvoza lesnih proizvodov,

da skrbi za pravilno izvajanje predpisov o lesnem izvozu ter da predlaga potrebne sklepe za olajšanje izvoza. Sklepi strokovnega odbora so izvršni, kakor hitro jih potrdi trgovinski minister.

Predsednik, podpredsednik in tajnik sestavljajo ožji strokovni odbor, ki izvršuje sklepe širšega strokovnega odbora. Šef oddelka za gozdove je glavni strokovni referent odbora.

Člani strokovnega odbora imajo pravico do dnevnice, člani ožjega odbora pa do stalnega mesečnega pavšalnega honorarja, ki se izplačuje na breme posebnega proračuna Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

Novi pravilnik je že stopil v veljavo.

Mi moramo tudi pri tej priliki ponoviti svojo staro zahtevo, da se mora ta odbor debirokratizirati. Če imajo vso moč samo uradniki in zastopniki ministrstev, potem je novi strokovni odbor odveč, ker za medsebojne dogovore ministrstev pač ni potreben strokovni odbor, za katerega je treba plačevati posebne honorarje. Zlasti pa bi moral biti v ožjem odboru, ki je izvršilni odbor, vsaj en zastopnik prizadetih gospodarskih organizacij, ker drugače pač ni nobenega jamstva, da se bodo izvajali sklepi širšega odbora tako, kakor žele gospodarske organizacije in kakor je v interesu našega lesnega gospodarstva.

Širite »Trgovski list«!

Gozdne davščine bodo nižane?

Objavljeno je bilo te dni naslednje sporočilo:

Da se pospeši in olajša normalni razvoj gozdnega gospodarstva, in sicer brez škode za druge gospodarske panoge, se je začelo v ministru za gozdove in rudnike ter v soglasnosti s finančnim ministrom proučevati, kako bi se mogla gozdna gospodarstva razbremeniti raznih davkov in javnih davščin.

Ugotovilo se je, da so gozdovi zelo obremenjeni z davki, zlasti s samoupravnimi davščinami, in sicer v tej meri, da pravilno in racionalno gozdno gospodarstvo tega bremena ne more prenesti.

Da se olajša težko stanje kmetovalca, je dala vlada nekaterim panogam kmetijstva prav znatne olajšave pri plačevanju davkov ter v ta namen znižala osnovni davek in katastrski čisti dohodek, od katerega se odmerja zemljarina. Podobnih olajšav pa ni dobilo gozdno gospodarstvo, čeprav je v prav tako težkem položaju ko kmetijsko.

Zato se sedaj dela na tem, da se da neka davčna olajšava gozdom na krasu. Predvsem naj bi se opustili plačevanja progresivnega davka vsaj oni državni gozdovi, ki so obremenjeni s servituti, vsekakor pa gozdovi občin, premoženjskih občin, zemljiških zajednic in zadrug. Nadalje naj bi se dovolile tudi lastnikom gozdov iste olajšave pri plačevanju davkov ko lastnikom njiv. Tudi naj bi se revidiral kataster in ugotovila rentabilnost gozdov v sorazmerju z ono njiv, t. j., da bi se sedanji katastrski čisti dohodek znižal za 3 do 5 kratno od vrednosti njiv iste bonitete.

V lastnem delokrogu pa dela ministrstvo za gozdove in rudnike na tem, da proglase gozdno-policijske oblasti za zaščitene gozdove vse one gozdove, ki imajo zaščitni značaj in katerih je do 1 milijona ha. Nato naj bi se dovolile za te gozdove zakonite davčne olajšave.

Dela pa se tudi na tem, da se radi uvede bolj pravilnega in pravičnega obdačevanja gozdov pospeši upravljanje teh gozdov na podlagi gospodarskih načrtov in bi se s tem odpravile sedanje težkote in onemogočili ugovori proti sedanjemu načinu obdačevanja gozdov, gozdnemu gospodarstvu pa olajšal hitrejši in pravilnejši razvoj.

Stilizacija tega sporočila ni ravno posebno srečna, še manj pa jasna. Ker pa dokazuje, da se je vendar začelo misliti na to, da se gozdna gospodarstva davčno razbremenijo, objavljamo to sporočilo tudi mi.

Za zmanjšanje našega aktivnega salda proti Italiji

Po novem računu je narasel naš aktivni saldo proti Italiji 22. septembra že na 17 milijonov lir. Proti koncu septembra pa se je povečal na 20 milijonov lir. Po sklenjenem sporazumu z Italijo v juliju 1937 pa ne sme biti aktivni saldo klirinškega računa v našo korist večji ko 20 milijonov lir, v italijansko pa večji ko 50 milijonov din. Kakor hitro doseže saldo to višino, morata prevzeti naša Narodna banka in Zavod za mednarodna plačila v Rimu potrebne skupne ukrepe, da se saldo zmanjša.

Ker je sedaj naš saldo dosegel 20 milijonov lir, bo te dni sestanek zastopnikov naše Narodne banke in italijanskega Zavoda za mednarodna plačila, da se uredi to vprašanje.

Saldo se je tako zelo povešal v našo korist zaradi zelo naraslega našega izvoza. Tako smo v juliju izvozili blaga za 57, v avgustu pa za 45, skupno v zadnjih dveh mesecih za 102 milijona din, uvezili

pa v juliju za 24,6, v avgustu za 28,8, skupno torej le za 53,4 milijona din, da je bila naša trgovinska bilanca z Italijo v zadnjih dveh mesecih aktivna za 48,6 milijona dinarjev.

Romunija povečuje svojo trgovinsko mornarico

Romunija ni imela dosedaj nobene pomembnejše trgovinske mornarice. V zadnjem času pa se romunska vlada zelo trudi, da bi povečala trgovinsko mornarico, da bi mogla ta prevzeti nove redne morske zveze. Dosedaj so oskrbovale romunske trgovske ladje v

glavnem zvezo z Levanto, ki pa bo sedaj izpopolnjena. V ta namen je kupila Romunija na Danskem dva velika in moderna potniška parnika, ki vozita po 22 milj na uro. Ta parnika bosta vozila na progi Konstanca — Aleksandrija. Ladje, ki so dosedaj vozile na tej progi, pa se bodo uporabljale za krožna potovanja okoli balkanskega polotoka, morda pa tudi za vzdrževanje zveze med Črnim in Jadranskim morjem.

Romunska vlada je v zadnjem času tudi zelo povečala pristanišče v Konstanci in ga modernizirala. Konstanca je postala zaradi te

skrbi romunske vlade eno najvažnejših pristanišč na Črnem morju ter se je promet v pristanišču povečal od 600.000 na 6 milijonov ton. Že danes je promet v Konstanci večji ko v Trstu. Glavna napa pristanišča v Konstanci pa je, da je uvoz silno majhen in da odpade od vsega prometa 98% na izvoz in samo dva odstotka na uvoz. Že sedaj je vlada izdala za Konstanco 600 milijonov lejev, določenih pa je za izpopolnitev pristanišča še nadaljnjih 600 milijonov lejev. V Konstanci namerava vlada zgraditi tudi veliko ladjedelnico, ki bo veljala okoli 200 milijonov lejev.

Premajhna skrb za železničarski naraščaj

Že 2000 železničarjev v Sloveniji premalo

Ljubljanski oblastni odbor Udruženja nar. železničarjev in brodarjev, ki s hvalevredno vneto in s trdno podprtimi spomenicami redno opozarja na nedostatke naše železniške službe, je izdal novo spomenico o nezadostnem številu železničarskega naraščaja. Iz njegove obširne spomenice naj navedemo nekaj najbolj zanimivih, pa tudi najbolj važnih ugotovitev.

Ne samo narod, temveč vsaka ustanova in vsaka stroka se mora brigati za svoj naraščaj. Tako tudi železnica ali pa bo lepega dne v najtežji zadregi, če ne bo imela dobrega naraščaja. Danes pa se skrb za železničarski naraščaj zanemarljivo.

Tako je na območju ljubljanske železniške direkcije 11.500 želez. uslužbencev vseh strok in je v to število tudi všteti 2000 uslužbencev glavne delavnice v Mariboru, ki pa so pod upravo gen. ravnateljstva v Beogradu. Poleg njih tu di 200 drugih uslužbencev, da je pod neposrednim vodstvom ljubljanskega ravnateljstva le 9300 uslužbencev.

Dokazano pa je, da je že danes na območju ljubljanske železniške direkcije 2000 uslužbencev premalo, zaradi rastočega prometa pa bi se moralo poleg tega povešati število nameščencev vsako leto vsaj za 1%, to je za okoli 150 nameščencev.

Če pa se upošteva še vsakoletni odhod upokojencev (30letno službovanje), potem bi bilo treba za vzdrževanje sedanjega prometa 13.500 : 30 = 450 novih nameščencev, torej skupno s prirastkom zaradi večjega prometa vsako leto 600 novih nameščencev.

Ta naraščaj pa bi se moral razdeliti tako-le:

Ker je ljubljansko želez. ravnateljstvo v tesni zvezi z mednarodnim prometom ter v neposredni bližini velikih jadranskih pristanišč, mora biti njegovo vodstvo močno tako po številu ko po kvaliteti uradnikov. Zato je treba računati, da mora priti vsaj na vsake 60 železničarjev po en uslužbenec z visokošolsko naobrazbo. Pri 13.500 uslužbenceh torej 225. Od teh bi moralo biti: inženirjev strojne stroke 80, gradbene 80, juristov 40, absolventov drugih fakultet 25. Zdravniki (okoli 50) tu niso všteti, ker imajo zasebno prakso.

Da se to število ohrani, bi morali vsako leto nastaviti:

2 do 3 gradbene inženirje,

2 do 3 strojne inženirje,

1 do 2 pravnikov in

1 absolventa drugih fakultet.

6 do 8 diplomiranih visokošolcev bi torej moralo vsako leto dobiti namestitev pri železnici.

Za dobro organizacijo železniške službe je treba okoli 750 uslužbencev s srednješolsko naobrazbo. Tako so potrebni tehniki z dovršeno srednjo teh. šolo kot poslovodje, nadzorniki tehnične službe, absolventi trgovskih akademij za blagajniško, računsko in materialno službo in absolventi drugih šol

za eksekutivno in pisarniško službo.

Letno bi se moralo nastaviti 25 do 30 novincev s srednješolsko naobrazbo, da bi ostal kader železniških uradnikov vedno intakten.

Uslužbencev z dovršeno nižjo srednjo šolo, meščansko ali enakimi srednjimi strokovnimi šolami bi moralo biti okoli 4000, vsako leto pa bi se moralo sprejeti 130 do 160 novincev, da bi ostalo to število vedno popolno.

Uslužbencev z osnovno šolsko naobrazbo brez drugih šol pa je treba okoli 8500, novincev pa vsako leto od 250 do 310.

Da so te številke pravilne, dokazujejo tudi druga dejstva.

Gostota uslužbencev v ljubljanski železniški direkciji znaša danes dejansko 9'42 uslužbenca na 1 km, dočim je po državnem povprečju ta številka nižja in znaša le 7'6.

Iz tega pa nikakor ne sledi, da je v ljubljanski direkciji preveč uslužbencev, ker je treba upoštevati tudi naslednja dejstva:

1. Lokalni osebni in tovorni promet je v Sloveniji mnogo večji ko drugod.

2. Izvoz in uvoz iz balkanskih dežel v osrednjo in zapadno Evropo je usmerjen čez železnice ljubljanske direkcije.

3. A tudi večina vsega tranzitnega prometa iz Donavskega bazena k Jadranu je usmerjena čez slovenske železnice.

Po obsegu prometa se torej morejo primerjati železnice v Sloveniji z onimi v Češkoslovaški, Avstriji in Nemčiji, kjer pride na km 10'5—11'7 nameščencev. Posebej pa je še treba upoštevati, da so v Sloveniji relacije vlakov kratke in da je način obratovanja zastarel, proge ne v najboljšem stanju, kar nujno povečuje število nameščencev.

Potreba števila nameščencev pa se sploh ne ravna edino po dolgotrajni progi, temveč po tem, kako so posamezne proge frekventirane. Na progah, kjer je le malo prometa, zadostujeta tudi 2 uslužbenca na km, vse drugače pa je na progah, kjer traja služba vseh 24 ur in kjer je promet velik. V Sloveniji je skupno 358 km močno frekventiranih prog (Št. Ilj—Rakek, Zidani most—Zagreb in Ljubljana—Jesenice), manj frekventiranih prog pa je 768 km. Za prve je potrebno 8600 uslužbencev ali 24 na 1 km (dejansko pa jih je le 9'42), za druge pa 3840 ali 5 na km. Resnica je ta, da je ponekod tudi 5 uslužbencev na km preveč, drugod pa tudi 10 mnogo premalo.

Železniški promet nadalje stalno raste. Uvajajo se novi vlaki, odvajajo se novi kolodvori, kar vse povešuje število nameščencev. More se reči, da se v ljubljanski direkciji povešuje število potrebnega novega osebja na leto za 1%. To dokazujejo tudi novi vlaki, ki so se že uvedli letos in zaradi katerih je bilo potrebnih 48 novih nameščencev, kar bi znašalo za vse število osebja povečanje števila za 2'5% in ne le za 1%.

Ker se je zlasti v Sloveniji po letu 1914. gradilo premalo novih prog, namesto 17 km na leto le 2'6 km, treba računati v prihodnje s prirastkom najmanj 15 km na leto, kar bo nujno povečalo število potrebnega novega osebja.

Pri nastavljanju novega osebja pa bi bilo treba upoštevati naslednja načela:

Naraščaj se naj rekrutira iz krajev, v katerih železnica obratuje. Ljudje iz gospodarsko slabo razvitih krajev niso kos nalogam, ki jih ima železničar v visoko razvitih gospodarskih krajih. Ravnateljstva železnice naj bi sama izbirala železniški naraščaj, in sicer naj bi nastavljal kandidate s fakultetno in srednješolsko naobrazbo direktor po zaslišanju strokovnih načelnikov, kandidate z meščansko in podobnimi šolami pa šefi službenih edinic.

Kjer se zahteva samo osnovna šola, naj se daje prednost onim, ki so 2 do 3 leta služili na železnici kot sezijski delavci.

In še na nekaj je treba opozoriti. V zadnjih letih so plemenski, verski in strankarski vplivi zelo škodovali železniški službi, ker se je pri sprejemanju novincev mnogo preveč gledalo na politične ozire. Nastalo je nezaupanje, kar je zelo škodovalo vzajemnosti železničarjev v službi. Personalna politika pri železnicih bi morala biti prosta vseh teh vplivov.

Vsem tem dejstvom, ki jih navaža oblastni odbor, je treba dostaviti le naslednje: Železničarji se trudijo in mučijo, da bi bila železniška služba na višku, naj honorirajo odločujoči činitelji ta njih trud s tem, da v polnem obsegu upoštevajo njih predloge. S tem bodo v resnici omogočili zboljšanje našega železniškega prometa.

Dospelost neposrednih davkov

Davčna uprava za mesto v Ljubljani objavlja, da dospe v smislu čl. 148. zakona o neposrednih davkih v IV. četrtletju 1937 v plačilo:

a) dne 1. oktobra 1937 IV. četrtletni obrok zgradarine, pridobitne, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice;

b) dne 1. novembra 1937 II. polletni obrok zemljarine. — Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razglasov, nabitih na uradni deski davčne uprave za mesto v Ljubljani in mestnega načelstva v Ljubljani.

barva, plestra in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Politične vesti

Na Angleškem so le začeli spoznavati, da si skuša Italija pomagati v španski zadevi z zavlačevalno taktiko. Nekateri listi tudi že računajo z negativnim odgovorom Italije na francosko-angleško noto. Vendar pa odgovor Italije ne bo popolnoma odklonilen, temveč bo skušal le zavleči rešitev.

Istočasno pa se muči v Rimu poveljnik italijanskih čet v Španiji gen. Teruzzi, ki zahteva nove čete, zlasti nove motorizirane oddelke in nova letala, da nadomesti izgube. Če dobi te nove čete, bo gen. Teruzzi udaril na Madrid.

Nov napad na angleško vojno ladjo se je zgodil v Sredozemskem morju. Blizu rta San Antonio je neznan podmornica napadla angleški rušilec »Basilisk«. Na kraj napada je v kratkem času prihitele več torpedovk in rušilec ter dve vodni letali. Vsi so začeli sledovati podmornico. Po nekkih vesteh je bila podmornica od podvodnih min zadeta. Vendar pa ta vest še ni potrjena.

Vodja angleške opozicije major Atlee je zahteval takojšnje sklicanje poslanske zbornice zaradi dogodkov na Daljnem vzhodu. Ministrski predsednik Chamberlain je njegovi zahtevi ustregel.

Sovjetski veleposlanik v Tokiju je bil sprejet od japonskega cesarja v navzočnosti japonskega zunanjega ministra v avdienci. Po avdienci je cesar veleposlanika zadržal pri kosilu. Sovjetski veleposlanik je baje izjavil, da Rusija ne bo mogla ostati nevtralna, če bi Japonska še nadalje na sedanji način spravljala v nevarnost interese drugih velesil. V londonskih krogih vedno bolj računajo z možnostjo vojne med Rusijo in Japonsko. Obe državi se tudi na to vojsko zelo pripravljata.

Japonski konzul v Odesi legacijski svetnik Siroto je prispel z vsem osebjem konzulata ter vsem arhivom v Bukarešto. Japonska vlada je namreč naročila vsem svojim konzulom v Rusiji, da zapuste Rusijo. Ostaneta samo veleposlanstvo in generalni konzulat v Moskvi. Istočasno je tudi sovjetska vlada odpoklicala iz Japonske vse svoje konzule.

Vrhovno poveljstvo sovjetske armade na Daljnem vzhodu je premeščeno v Irkutsk, kar smatrajo mnogi za dokaz, da se je sovjetska Rusija odločila za vojno proti Japonski. Irkutsk je izhodišče za Mongolijo.

Vrhovni poveljnik ruske vojne mornarice admiral Orlov je odstavljen, na njegovo mesto pa imenovan vrhovni poveljnik ruskega brodogoja na Daljnem vzhodu Viktorov.

Sestrednena ofenziva Japoncev pri Šangaju ni prinesla japonski vojski nobenega uspeha. Kitajci so ohranili vse svoje pozicije. Izgube na obeh straneh so silno velike.

Japonski ministrski predsednik knez Konoja je objavil seznam predmetov, ki se ne smejo uvažati in izvažati iz države. Japonska se zateka k avtarkiji zaradi vedno bolj močne grožnje z bojkotom japonskega blaga.

Kitajska je naročila v Rusiji 600 letal, med njimi letala najmodernejšega tipa, ki so se že zelo dobro obnesla pri Šangaju.

Nemški vojni minister v Blomberg je odšel na odmor, ki ga bo prebil na portugalskih Atlantskih otokih. Pariški listi se sprašujejo, če naj bo to znak, da so Nemci začeli akcijo za povrnitev njihovih kolonij.

Nemčija je baje sklenila z Japonsko dogovor, da ji bo dobavila za 40 milijonov šv. frankov orožja. Na plačilo bo Nemčija čakala eno leto.

Poljska vladna stranka se bo razbila na štiri skupine, in sicer na stranko katoliškega narodnega edinstva, na stranko narodnega edinstva polkovnika Koca, na demokratsko stranko, kateri se bo pridružila stranka vzhodno-šlezjskega vojvode Grazinskega in končno na stranko tabora nacionalne solidarnosti.

Kljub najstrožjim ukrepom britanskih oblasti v Palestini se sabotažna dejanja Arabcev niso nehala. V Arabski banki je policija izvršila preiskavo, da dožene izvir sklada v višini 100.000 funtov, ki ga je pred kratkim razdelila banka na račun arabskega agitacijskega odbora.

Drž. tajnik za letalstvo letalski general Milch je prišel na povabilo francoske vlade v Pariz. Za letalskega atašeya v Parizu je imenovan znani nemški letalec Udet.

Do krvavega spopada med fašisti in komunisti je prišlo v Londonu. Komunisti so celo postavili barikade, da bi preprečili pohod fašistov. Policija pa je hitro napravila red.

Denarstvo

Teden na beograjski borzi

Najvažnejši dogodek preteklega tedna na beograjski borzi je bil dvig tečaja nemške marke. Tečaj je dosegel že 1375 din, ko se je pojavila Narodna banka kot kupec po 1350 din, nakar je tečaj padel na 1350. Narodni banki pa ni bilo treba mark kupiti, ker je neka zasebna banka takoj prevzela naročilo Narodne banke, ko je spoznala, da Narodna banka noče dopustiti nadaljnega skoka marke. Ker se boje uvozniki, da bi mogla marka še nadalje narasti, so po hiteli z nakupom mark. Na ta njihov korak je vplivalo tudi to, ker se je naš saldo z Nemčijo zmanjšal in ker se bo po poročilih o sklepih dubrovniškega sestanka povečal naš uvoz iz Nemčije, da bo ponudba mark padla. Beograjski finančni krogi so prepričani, da ni treba storiti nič drugega za ohranitev stabilnosti tečaja marke, kakor da začasno intervenira Narodna banka na borzi.

Promet na deviznem trgu je bil v preteklem tednu znatno manjši ko prejšnji teden ter je nazadoval za 11 na 27 milijonov din. Največji promet je bil v Berlinu (za 10,8) ter Londonu (za 8,8 milijona din).

Na efektnem trgu vlada posebno zanimanje za 3%ne obveznice za likvidacijo kmetijskih dolgov. Borzijanci računajo, da bo tečaj teh obveznic 40. Drugače ni bilo na efektnem trgu posebnih izprememb. Vojna škoda je ohranila svoj tečaj, promet v vojni škodi pa je znašal pretekli teden 1,5 milijona din. Večji je bil promet v 7% investicijskem posojilu, ki ga imenujejo naši borzijanci »briljantno« posojilo. Večina tega posojila je v trdnih rokah in ker je to star papir, je tudi njegov tečaj primeroma najvišji.

Senzacijo je povzročil skok delnic Narodne banke na 7.450 din. Skok je nastal, ker ima Narodna banka kljub zmanjšanju posojil rekordne dohodke od drugih poslov, zlasti v zvezi s kliringi. Zato je stanje Narodne banke tudi izredno ugodno, kar je bilo tudi konstatirano na seji upravnega sveta Narodne banke. Nekateri borzijanci so mnenja, da ni izključeno, da bo dala Narodna banka 400 din dividende od delnice. V tem primeru bi bilo zelo naravno, če tečaj delnic Narodne banke skoči na 8000 din.

Obveznice za likvidacijo kmetijskih dolgov pridejo v promet

Oddelek državnih dolgov bo izročil v sredo, dne 6. oktobra Privilegirani agrarni banki prvi snop 3%nih obveznic za likvidacijo kmetijskih dolgov v nominalni vrednosti nad 200 milijonov din. Te obveznice se izdajo na račun države kot njen delež pri odpisu kmetijskih dolgov. Obveznice bo PAB izročila denarnim zavodom sorazmerno njihovim terjatvam proti kmetovalcem.

S temi obveznicami bodo mogli lastniki obveznic plačati svoje davčne dolgove do 1. 1932 ter vse neplačane dopolnilne takse do vključno 1. 1935. ter se bodo pri tem računale obveznice po nominalni vrednosti. Na privatnem trgu pa se bodo te obveznice verjetno plačevale le po 40 do 45 din za nominalnih 100 din.

Vlagatelji, ki imajo vloge pri denarnih zavodih, ki so pod zaščito, imajo pravico, da zahtevajo od svojih zavodov določeni odstotek teh 3% obveznic.

Novo obveznice bodo najbrže kotirale tudi na naših borzah, ker so borzijanci mnenja, da je bolje, če se določa njih tečaj na borzah, kakor pa na črni borzi. Ker bo poleg tega veliko ljudi zainteresiranih na teh obveznicah, je dobro,

da ljudje vedno vedo za njih pravo vrednost. Računa se, da bodo imele obveznice po njih uvedbi na borzi višji tečaj. Če je to mnenje upravičeno, se bo kmalu pokazalo.

Hranilnici in posojilnici v Višnji gori je dovolilo kmetijsko ministrstvo znižanje obrestne mere za stare vloge na knjižice od 3% na 2%.

Priv. agrarna banka je začela dajati bankam in denarnim zavodom do 60% višine njih kmetijskih terjatev prve anuitete za kmetijske dolgove. Do 29. septembra je banka dala denarnim zavodom 9,9 milijona din predjemov. Ostanek bo banka izplačala denarnim zavodom 1. januarja. — Kmetovalcem pa je

posodila PAB na njih vskladiščeno žito in koruzo 18 milijonov din.

Za novega predsednika »Banque d'Union Parisienne« je bil izvoljen Jean Tanniry. Prejšnji predsednik je bil pariški finančnik Georges Sergeant, ki je izdal naše stabilizacijsko posojilo 1. 1931. ter organiziral izdajo tega posojila na francoskem in angleškem trgu.

General Franco je podpisal ukaz o kovanju novega denarja za nacionalno Španijo.

Frank pada še nadalje ter je bilo za en funt že treba plačati 150 in tudi 155 frankov. Francoska vlada bo stabilizirala tečaj franka na bazi 150 frankov = 1 funt.

Na zadnji seji upravnega sveta Švicarske narodne banke je bilo sklenjeno, da treba preprečiti do-

tok tujega kapitala v Švico. Naglašalo se je, da je Švica že v pretrani meri pribežališče tujega kapitala. Kakšni ukrepi bodo izdani, da se prisilijo tuji kapitalisti, da odpovedo svoje naložbe v švic. denarnih zavodih, še ni znano.

Za 160 milijonov funtov zlata je letos prišlo v Ameriko. Samo iz Rusije je prišlo zlata za 30 milijonov funtov.

Ameriški državni komisar za davke namerava predlagati v Zenevi na seji odbora za davčna vprašanja sklenitev posebne mednarodne konvencije o medsebojni izmenjavi davčnih informacij. Na podlagi te konvencije bi imela vsaka država možnost, da kontrolira premoženje svojih državljanov v tujini.

Nemška sodba o krizi francoskega franka

Izprememba strukture francoskega gospodarstva

V »Berliner Tagblattu« je objavil njegov pariški gospodarski dopisnik dr. Grotkopp zanimiv članek o ozadju sedanje krize francoskega franka. Dr. Grotkopp pravi med drugim:

Marsikdo, ki pozna bogati in lepi Pariz, se je morda čudil našim poročilom o slabem stanju francoskega franka, toda razvoj njegovega tečaja je našo pesimistično sodbo potrdil.

Pred enim letom je veljal angleški funt v Parizu le 76 frankov. Po Blumovi devalvaciji je narastel funt na 105 frankov. Vse je kazalo, da bo na tej točki tudi ostal. Toda že v začetku 1. 1937. so se pokazale nove težkoče in samo z velikimi napori, z najetjem notranjega in zunanega posojila ter s prevzemom valutnega jamstva je bilo mogoče preprečiti, da se ni dvignil tečaj funta nad 111. Blumova vlada je hotela uvesti v zaščito franka devizno kontrolo, toda je morala preje odstopiti. Novi finančni minister Bonnet je oprostil frank od zlata in ustavil obrambo franka z devizami in zlato Francoske banke. Posledica je bila, da je frank znova zdrknil navzdol, da je znašal tečaj funta koncem junija že 132,8, 16. septembra pa že 147 frankov.

Po oprostitvi franka od zlata in brez devizne kontrole je bila devalvacija edini način, da se plačajo stroški eksperimentov ljudske fronte. Skrajšanje delovne dobe in povišanje mezd, zlasti pa povišanje uvoznega presežka, ki je znašal samo v avgustu 1,3 milijarde frankov, ter končno veliki državni primanjkljaj v višini 30 milijard frankov, vse to je moralo privedi do devalvacije franka. Pri takšnem položaju pa bi imelo tudi malo smisla izdajati zlato za ohranitev frankovega tečaja. Sicer pa so proti temu žrtvovanju zlata bili tudi vojaški krogi, ki so smatrali zlato podlogo Francoske banke za vojni zaklad, ki ga ni mogoče pogrešati. Vprašanje je bilo samo to, če bosta to nazadovanje franka špekulacija in beg kapitala še povečala in vrgla frank še izpod njegovega »naravnega« tečaja, kar se je tudi zgodilo. Postala je vedno bolj evidentna potreba radikalne spremembe gospodarske politike, da bi se dosegla vrnitev na 50 do

60 milijard frankov cenjenega pobeglega kapitala. Uradni krogi so bili prepričani, da bi ta pobegli kapital skupno z zlatim zakladom Francoske banke zadostoval Franciji tudi v primeru vojne.

Sicer pa so bili uradni krogi prepričani, da se niti zaradi razvrednotenja valute ni treba razburjati. Kajti padec valute še nikdar ni uničil nobenega naroda, temveč je povzročil le pregrupacijo premoženj. Ta sicer zadene nekatere sloje prebivalstva zelo hučo, na drugi strani pa je morda ravno devalvacija dokaz, da so bili ti sloji preveč favorizirani. Glavni račun pa bi seveda plačali varčevalci. To je sicer zelo bolešno za varčevalce, a tudi za Francijo samo, ker je bila varčnost francoskega prebivalstva odločilna za gospodarsko in socialno strukturo Francije. Seveda pa ima tudi to varčevanje svoje senčne strani. Za posameznika je gotovo prijetno, če stopi že s 50. letom v pokoj ter živi od svojih prihrankov. Za celoto pa pomeni to, da ti rentniki izpadejo kot delovne sile in da niti ne plačujejo več davkov. Takšni varčevalci postanejo luksuz zlasti v času, ko je treba povečati oboroževanje in ko dobiva država zaradi narastka velepodjetij vedno nove politične in socialne naloge.

Ti in podobni razlogi razlagajo devalvacijo franka predvsem kot posledico strukturnih izprememb v francoskem gospodarstvu. Če hoče Francija ostati svetovna sila, potem ne sme biti še naprej dežela idiličnih srednjih podjetij, a potem tudi ne sme veljati načelo, da je treba vsako vmešavanje države v gospodarstvo do skrajnosti omejiti. Tudi za Francijo velja zakon rastočih izdatkov ter nujnost državnega vodstva gospodarstva. Niso več časi, da bi bila vlada samo izvršilni organ gospodarskih skupin, ki bi brez omejitve izpolnjeval njih zahteve. Usodno za Francijo je, da je ravno v teh časih prešlo vodstvo v državi v marksistične roke. Do nastopa Blumove vlade so se meščanske vlade uspešno borile proti temu razširjevanju državne oblasti. To je bila njih napaka, še večjo pa je napravila Blumova vlada, ko je šla daleč preko cilja.

Vlada Chautemps-Bonnet bi zopet rada spravila razvoj na stari francoski tir. Značilna za to prizadevanje je zasilna uredba o podražavljenju železnic. Da je treba vseh sedem velikih francoskih železniških družb združiti ter pri tem povečati državni vpliv na njih vodstvo, je moral priznati vsak. Toda zaenkrat ima država od podražavljenja železnic samo dolžnosti. Državna blagajna mora kriti primanjkljaje, poleg tega pa je še jamčila delničarjem dividendo. Delničarji morejo celo računati s superdividendo, ki bi jo dejansko tudi morala plačati država.

Podoben odpor se kaže tudi povsod drugod, kadar je treba dati državi to, kar je njeno. Vsi smatrajo kot samo po sebi umljivo, da krije država primanjkljaje, da se more vsak voziti po podzemski železnici poljubno daleč za en frank ali da uživa znižane železniške tarife. Državi pa dajejo ljudje silno neradi njej potrebna sredstva in vsi bi hoteli, da bi dohodnino plačevali le nekateri poedinci. Tako je moral rasti državni deficit, ki se je mogel kriti do leta 1935. s posojili. Tedaj pa je začel stavkati varčevalec in pomagati je moralo tiskanje bankovcev. Od leta 1936. naprej je bilo zato le vprašanje časa, kdaj bo udarila na dan kriza franka.

Ta kriza bi se mogla preprečiti le, če bi država mogla sebi priboriti pozicijo, da bi mogla izpolnjevati svoje politične in socialne naloge. Francoski meščani pa bi hoteli ohraniti socialno in gospodarsko strukturo, ki jo mora država občutiti kot luksuz, ker je postala že neznosna. Valutna kriza bo privedla do novega socialnega reda, ki bo okreplil produktivne sloje in oslabil varčevalca. Prodira novo naziranje in vojaški krogi in tehniki vidijo v racionaliziranih namutskih podjetjih fundament novega gospodarstva, ne pa več v francoskem varčevalcu in srednjem stanu. Tega razvoja pa se radikalni socialisti očitno še ne zavedajo, ker drugače pač kot člani vlade in stranke srednjega stanu ne bi dopustili, da se hkrati z devalvacijo franka tope prihranki francoskega srednjega stanu.

Čeprav ni vse čisto tako, kakor pravi nemški gospodarski dopisnik, ki tudi pri tej priliki ne pozablja na svoje narodno-socialistične nauke, je vendar v njegovem poročilu mnogo zanimivosti, ki marsikaj pojasnjujejo in odpirajo nov pogled na ozadje sedanje krize franka.

Občni zbor

Jugočeška — Jugoslovansko češka tekstilna industrija d. d. v Kranju ima 13. redni občni zbor v petek, dne 22. oktobra ob 11. v družbenih prostorih v Kranju. Dnevni red običajen. Delnice je treba predložiti pri družbeni blagajni v Kranju vsaj šest dni pred občnim zborom. Vsakih deset delnic daje pravico enega glasu.

Izvozna kvota za les se je znižala

Na letni skupščini C. E. T. E. v Stockholmu je bilo soglasno sklenjeno, da se izvozne kvote za mehki les za leto 1938. znižajo za 10%. Od izvoznih držav so bile na kongresu zastopane: Švedska, Finska, Jugoslavija, Litva, Poljska, Romunija, Češkoslovaška, Rusija in Avstrija. Skupna kvota vseh držav, ki so podpisale konvencijo o lesnem izvozu, bo znašala 36 milijona standardov, kar pomeni znižanje kvote za 10%. Absolutno se je s tem znižala kvota vseh držav za 400.000 standardov. Znižanje kvote se bo sorazmerno razdelilo s kvotami, ki so bile posameznim državam priznane lani.

Kakor se poroča, niso države, ki uvažajo les, s tem zmanjšanjem zadovoljne, ker so želele, da se kvote povečajo, da bi bila ponudba na lesnem trgu tem večja. S tem bi se tudi znižale cene, kar bi po mnenju uvoznikov držav povzročilo oživiljenje na lesnih trgih. Izvoznike države pa so seveda drugega mnenja ter so znižale kvote baš zato, da se vsaj sedanje cene ohranijo. Nesporno je, da se bo s tem položaj na lesnem trgu utrdil. Izvozniki trde nadalje, da bi postala lesna trgovina takoj merenabilna, kakor hitro bi padle cene.

Koliko se potroši grozdja v raznih državah

Po podatkih Mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu so l. 1935. uvozile posamezne države svežega grozdja v milijonih kg:

Nemčija	69,70
Anglija	46,92
Švica	11,12
Avstrija	6,84
Poljska	5,81
Švedska	4,81
Češkoslovaška	2,67
Norveška	1,69
Finska	0,80
Danska	0,78
vse	151,14

milijona kg.

Izvezile pa so grozdja (v milijonih kg) l. 1935.:

Španija	40,88
Bolgarska	34,00
Italija	29,05
Grčija	10,20
Nizozemska	8,28
Madžarska	7,45
Jugoslavija	5,22
Portugalska	4,07
Francija	3,65
Romunija	2,32
Belgija	1,75

Vse države Evrope skupno 146,8 milijona kg. Včasih je bila Francija na prvem mestu, sedaj je na enem poslednjih. Bolgarska pa se je dvignila na drugo mesto in nam dokazuje, koliko več bi mogli tudi mi izvoziti svežega grozdja.

Zunanja trgovina

Gospodarski svet Male antante se je sestel 5. oktobra v Pragi, 6. oktobra pa je bil sestanek direktorjev izvoznih zavodov držav MA. Plenarna seja pa bo 11. oktobra v Trenč. Teplicah.

Trgovinska pogajanja s Francijo so bila zaključena. Kakor pravi oficialno poročilo, so bila zaključena za nas uspešno.

Uradno ime za Solun je Thessaloniki in grška pošta je sedaj objavila, da bo zavrnila vse pošiljke in vsa pisma, ki bi bila naslovljena na Solun. Torej ne več Solun, temveč edino Thessaloniki!

Avstrijski uradni list objavlja besedilo sporazuma o podaljšanju sedanjih avstrijsko-italijanske trgovinske pogodbe do konca junija 1938. Preference za avstrijski izvoz ostanejo torej še nadalje v veljavi. Po 30. juniju pa bo vsekakor avstrijsko-italijanska trgovinska pogodba znatno izpremenjena.

80 avstrijskih žitnih uvoznih firm je ustanovilo kartel, ki naj bo protutež kmetijskim združenjem, ki so hotele pridobiti za sebe monopol za ves avstrijski žitni uvoz.

Zunanja trgovina Italije je bila v prvih osmih mesecih l. l. pasivna za 4.057 milijonov lir.

Spoštovana gospa!

Vsaka žena si želi, da dobro izgleda. Ona si želi svežo in čisto polt ter uporablja v ta namen včasih najdražja sredstva. Z vsemi temi sredstvi, ki se jih uporablja samo površno, se pa da le redkokdaj in le površno doseči zaželjeni uspeh, ker zlo globlje leži. V največ slučajih je neredna prebava vsemu vzrok. — Ako prebavni aparat ni v redu, ako so čreva prenapolnjena z neprebavljeno hrano, se izraža to tudi na koži: nečista polt, izpuščaji itd. Uredite Vašo prebavo in ta nevedčnost bo kar sama od sebe zginila. Dobro in preizkušeno sredstvo za to je naravna Rogaška slatina. — Pijte zjutraj na tešče po en kozarec in potem kake ploče ure pred kosilom in večerjo, pa boste kmalu občutili prijeten učinek! — Poskusite tudi Vi enkrat!

Zakaj se ne obvesti javnost o uspehu trgovinskih pogajani?

Pred dobrim tednom dni je bilo zaključeno zasedanje stalnega jugoslovansko-nemškega gospodarskega odbora v Dubrovniku. Kakor se zatrjuje z oficialne strani, so bila pogajanja za nas uspešno zaključena, v čem pa ta uspeh prav za prav obstoji, tega jugoslovanska javnost še vedno ni mogla popolnoma zvedeti. Kajti še vedno ni bil objavljen komuniké o pogajanjih in še vedno ne pozna javnost besedila podpisanega sporazuma. Samo govori se, da so dosežene nekatere olajšave za nemške turiste, da se bo naš uvoz iz Nemčije povečal in da bomo mogli izvoziti v Nemčijo toliko hmelja, kolikor ga sploh več nimamo. Kaj pa je bilo dejansko dogovorjeno, to je še vedno le stvar ugibanja. Doživeli smo tudi že, da se dubrovniški sestanek imenuje kot eden vzrokov za zadnji skok nemške marke na naših borzah, toda če je bil ta skok tudi v resnici upravičen, je še negotovo. Tako je vsa naša javnost brez zanesljivih podatkov in vendar bi morali naši izvozniki in uvozniki že danes natančno vedeti, kaj je bilo dogovorjeno, da bi mogli pravilno kalkulirati.

Tudi o uspehu trgovinskih pogajanj s Francijo ni mogoče zvedeti nič zanesljivega. Če se pravi, da so potekla pogajanja za nas ugodno, potem je to toliko kot nič. Kajti kdo ve, kaj smatra dotični, ki je poročal o ugodnem poteku pogajanj, za ugodno? Prav mogoče je, da bo marsikateri izvoznik ali uvoznik občutil nekatere točke sporazuma kot zanj neugodne. Zato je edino pravilno, da se gospodarska javnost takoj informira o vsebini doseženega sporazuma, ker ta sporazum itak ni nobena tajnost, temveč se mora objaviti, preden stopi v veljavo. Gre le za to, da so vsi zainteresirani istočasno pravilno informirani in ne samo nekateri, ki morejo potem uspešno konkurirati z vsemi drugimi.

Fr. Zelenik,

Iz starih izkušenj

Kar bom napisal sedaj, ne temelji na izkušnjah iz najnovejših časov, temveč na izkušnjah prejšnjih let, vendar sem prepričan, da je danes ravno tako, kakor je bilo prej in da se ni prav nič izpremenilo.

V človeški naravi tiči nekaj posebnega. Skoraj nihče ni zadovoljen s svojo usodo, s svojim poklicem, s svojo zaposlitvijo, pač pa se vsakomur dozdeva, da imajo drugi lepše, da so drugi poklici boljši in tako dalje. Mnogokrat slišimo reči: »če bi zopet prišel na svet, bi si svojega sedanjega poklica gotovo ne izbral več.« Marsikateri si misli, da tam, kjer je on, tam ni sreče.

Zelo veliko je prodajalcev, potnikov in zastopnikov, kateri mislijo, da tovariši pri konkurenci imajo boljše. Posebno manj izkušeni trgovski potniki in zastopniki se dajo lahko zavesti v mnenje, da njihova firma ni konkurenčna. Noben kupec namreč ne bo govoril

Zahtevamo zato, da se takoj po zaključku vsakih trgovinskih pogajanj doseženi sporazum takoj objavi, da bo vsa naša javnost vedela, pri čem da je.

Izjava predsednika Stojadinovića

Ko so že bile napisane te vrstice, pa je bila objavljena izjava ministrskega predsednika dr. Stojadinovića o dubrovniških pogajanjih. V svoji izjavi poudarja predsednik vlade veliki pomen nemškega trga za naše gospodarstvo. Poleg tega pa je bilo treba urediti tudi nekatera tehnična vprašanja, zlasti periodično naraščanje našega kliringa. Da se doseže ravnovesje v plačilnem prometu je dogovorjeno, da se bodo vplačila v Berlinu ravnala po vplačilih v Beogradu, da se bo torej naš izvoz ravnal po našem uvozu iz Nemčije. Zato bo izdajala Nemčija le toliko deviznih dovoljenj, kolikor jih dopušča naš uvoz iz Nemčije. Dogovorjeno je nadalje bilo, da se ne bo dovoljeval močnejši uvoz enega predmeta na škodo drugega, temveč naj bi se uvoz žitaric, živalskih proizvodov in lesa smatral enako važen. Za izvoz našega lesa v Nemčijo so bili doseženi ugodnejši pogoji, da bo sedaj ta izvoz bolj stabilen.

Urejen je tudi izvoz naših surovin.

Kvota za nemške turiste se je povečala od mesečnih 500.000 na 700.000 mark.

Poleg teh načelnih vprašanj so bila urejena tudi nekatera tehnična vprašanja.

Kakor smo hvaležni gospodu predsedniku vlade za ta pojasnila, tako pa moramo ponovno izjaviti, da bi bilo vsem gospodarskim krogom najbolj ustrezno, če bi se besedilo sporazuma takoj objavilo. S tem bi bila dosežena pač največja jasnost.

kako dela konkurenca in kje žuli njo čevlji. Pokazal je pa tudi imenik in življenjepis potnikov in zastopnikov, ki so že delali zanj, pa so mislili, da bo pri konkurenci bolje, pa so premenjali. Ali menjali so več ali manj gospodarjev v daljšem ali krajšem času, predno so prišli v službo, v kateri so vzdržali daljšo dobo. Posebno sposobnejši so večkrat menjali, predno so dobili stalnejše mesto.

Tudi »govorec« je prepričan, da se da tudi pri njem delati, naj le izbočijo prsi in naj se junaško lotijo dela. Kakor ni vsak dan praznik, tako tudi ni vsak dan enako ugoden za posle. Pa je zato drugi dan toliko boljši. Za uspešno prodajanje je potrebna spretnost, gibčnost in zaupanje v samega sebe, pa gre brez nižjih cen in brez ugodnejših pogojev. Izkušnja pravi, da tisti potniki, ki imajo posla s hudo konkurenco, so najboljši prodajalci. Imajo v sebi neko silo, da kljubujejo najhujši konkurenci in dosejajo lepe uspehe.

Nekoč sta prodajala dva krivonosa potnika nekak redilni prašek za živino. Izkazalo se je pozneje, da je bil ta prašek redilen le za njuno žepa, za živino pa ne, trgovčev žep pa je omršavil. Dopoldne je prišel prodajat sin. Če ta ni napravil kupčije, je popoldne jurišal trgovca oče in ta je napravil kupčijo. Bil je pač bolj izurjen kot sin.

Ako se te, mladi potnik, loteva malodušnost, se domisli, da se tvoj konkurent najbrže še bolj jezi na tebe, kot ti na njega, da tudi tvoj tovariš pri konkurenci brusi pete in jezik, da bi te prevladal. Ne izgublaj srčnosti in ne zaupanja v svojo branžo in v svojo firmo!

S tem končam ta svoj članek. Ako se s čitanjem članka pripravite, da je danes kaj drugače, kot je bilo prej, pa napišite in opišite današnje prilike.

Nove knjige

Zakon o privrednim združenju

V založbi »Tipografije« je izšel združni zakon, kakor je bil objavljen 24. septembra v »Službenih novinah«. Knjižici je dodan še uvod dr. Vinka Esiha, znanega zagrebškega pravnega publicista in strokovnjaka. Knjižica obsega 86 strani, je lepo vezana ter velja samo 15 din. Tisk knjige je jasen, oprema knjižice lepa. Po povzetju velja knjižica din 22'25. Naroča se pri »Tipografiji«, d. d. v Zagrebu. Knjižico vsem priporočamo.

Konkurzi - poravnave

Poravnalno postopanje krojaškega mojstra Jakoba Kelca v Mariboru je ustavljeno.

Iz združnega registra

Vpisale so se naslednje zadruge: Kreditna zadruga sodelavcev Vzajemne zavarovalnice, Vodovodna zadruga v Predosljah, Vodovodna zadruga Vižmarje ter Tekstilna zadruga v Otočah, katere namen je tekstilne surovine predelovati in jih prodajati.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 6. oktobra objavlja: Uredbo o trgovinskem sporazumu in o klirinškem sporazumu med Jugoslavijo in Švicco — Navodilo za sprejemanje dnevničarjev na delo pri oddelku za gradnjo železnic — Objavo banske uprave o pobiranju občinskih davščin v l. 1937/38. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Kratke vesti iz Bolgarske

Bolgarski finančni minister Gunev je izjavil, da so se bolgarski državni dohodki letos znatno povečali. Kljub temu pa so bili izdatki večji ko dohodki. Minister Gunev pa je prepričan, da se bo do konca leta posrečilo državne dohodke z izdatki popolnoma izenačiti. Skupni dohodki bolgarske državne blagajne so znašali v prvih osmih mesecih 5,5 milijard levov, za 150 milijonov levov manj kakor so znašali državni izdatki v tem času.

Bolgarska je dovolila izvoz 4000 prešičev na Češkoslovaško. Prešiči so se že začeli izvažati.

Doma in po svetu

Na stanovanju Ljube Davidovića je bila po povratku delegatov združene opozicije iz Zagreba večja konferenca demokratov. Na konferenci je najprej poročal Ljuba Davidović, nato pa je dal še delegat Vlačić podrobne informacije o zagrebških pogajanjih. Kakor poročava »Politika«, se je na konferenci govorilo, kakor da je sporazum že perfektna stvar. Kljub temu pa so udeleženci konference odklonili vsako izjavo o vsebini sporazuma. Po konferenci se je sestel Ljuba Davidović z Joco Jovanovićem ter sta bila oba, kakor se zatrjuje, s pogajanjmi v Zagrebu zadovoljna. Sedaj še čakajo na odgovor Ace Stanojevića, nakar bi se delegati združene opozicije vrnili v Zagreb.

V Ljubljani je umrl nadučitelj v pok. in slovenski pisatelj Ivo Trošt. Pripadal je oni stari gardi slovenskih učiteljev, ki so vse svoje življenje posvetili delu za narod. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

Upravitelj podružnice zavarovalnice »Croatia« v Novem Sadu, dr. Slavko Milanić, je umrl.

Gen. direkcija drž. železnice je sklenila, da nabavi elektrodinamične oz. mehanične signalne naprave za železniške postaje. Prva licitacija bo 15. novembra. Vse nabave bodo veljale okoli 20 milijonov din.

Glavni zdravniki delavskega zavarovanja so imeli te dni v Ljubljani konferenco, na kateri so razpravljali zlasti o preventivni zdravniški službi, ki je še bolj važna ko kurativna. Mnogo so razpravljali tudi o delavski higieni in o zdravstvenem nadzorstvu v obratih. Končno so si zdravniki ogledali tudi razne socialne in zdravstvene ustanove v Sloveniji.

Težak pravopisni spor so rešili na Hrvatskem. Mnogi so namreč sklanjali ime hrvatskega voditelja takole: dr. Maček, dr. Mačeka, dr. Mačeku itd. in trdili, da je samo ta sklanjatev pravilna. Sedaj pa je ta spor rešen in kakor piše »Hrvatski dnevnik« je v duhu pravopisa prof. Boranića edina sklanjava: dr. Maček, dr. Mačka, dr. Mačku itd.

Skupina jugoslovanskih in češkoslovaških gospodarskih ljudi zgradi v Petrogradu veliko tvornico za predelavo bombaža. V tvornici bi bilo zaposlenih 600 delavcev.

Trgovsko industrijska zbornica v Osijeku je otvorila svojo trgovsko akademijo, ker je državna prenapolnjena, a za letos ni bilo mogoče doseči, da bi se otvorile nove paralele.

434 ponarejevalcev denarja je bilo v zadnjih desetih letih obsojenih v Jugoslaviji. Največ jih je bilo iz dravske banovine.

Obrtniški dom je bil v nedeljo blagoslovljen v Varaždinu. Dom je veljal 250.000 din.

Stavka kovinskih delavcev v Splitu je končana. Kovinski delavci so dosegli, da se bo sklenila kolektivna pogodba.

Selo Uzunovićevo v Vojvodini je začelo akcijo, da dobi nazaj svoje staro ime.

Kmetijsko ministrstvo je dovolilo podpore za zgraditev vinskih kleti, in sicer 1,5 milijona primorski, po en milijon din moravski in savski, po 500.000 pa dravski, zetski in vardarski banovini.

Avstrijske oblasti so sklenile, da bodo začele v kratkem polagati kabel iz Gradca k jugoslovanski meji, da bi mogel avstrijski telefonski kabel dobiti direktni stik s kablom Maribor-Beograd.

Znani novinar Knickerbocker, ki je bil vojni poročevalec tudi že v Etiopiji in Španiji, je imel sestanek z gospo Čangkajšek, ženo voditelja kitajskega naroda in poveljnika vseh kitajskih zračnih sil. Japonci se trudijo na vse načine, da bi ubili Čangkajšeka in njegovo ženo, ker so prepričani, da bi bil potem odpor Kitajcev zlomljen. Gospa Čangkajšek je izjavila, da je bilo dosedaj ubitih od zračnih napadov in bombardiranja mest okoli 50.000 civilistov, še enkrat toliko pa ranjenih. Če bi Japonci

osvojili Šangaj, bi takoj likvidirali vse mednarodne koncesije ter sami prevzeli vso trgovino Šangaja. Že 30 let se Japonci trudijo, da bi ustanovili panazijski blok ter potem vodili borbo proti evropskim narodom. Japonci hočejo osvojiti najprej Kitajsko, potem Sibirijo in nato vse pacifične otoke, Malajske otoke in tudi Nizozemsko Indijo. Gospodarska blokada bi mogla na Japonsko tako vplivati, da bi izpremenila svojo politiko do Kitajske. Japonski narod sploh ne ve, kakšen je danes položaj na Kitajskem. Tudi japonski gospodarski krogi so nezadovoljni z diktatoro militaristov, ki vlada danes na Japonskem. Gospa Čangkajšek je na koncu izjavila, da še vedno veruje v skupnost narodov in da svet sedanjega japonskega barbarizma ne bo trpel. Posebej je še naglasila gospa, da ni sklenjena nobena zveza med Rusijo in Kitajsko in da je Kitajsko navezana le na sebe.

Hitler je odklonil pomilostitev na smrt obsojenega 36letnega komunističnega poslanca Stamma, čeprav so prosili za njegovo pomilostitev parlamentarci iz raznih držav.

Nemški londonski veleposlanik v Ribbentrop je bil nujno od Hitlerja poklican v Berlin.

Dve novi 650tonski italijanski podmornici sta bili v nedeljo spuščeni v morje, na Reki pa torpedovka, ki je dobila ime »Liberia«.

Vlada Nove Zelandije se je izjavila proti bojkotu japonskega blaga ter je pozvala delavske organizacije, da vplivajo na delavstvo, da bo to prenehalo z bojkotom japonskega blaga.

Predsednik Reichsbanke doktor Schacht je obvestil guvernerja romunske Narodne banke, da bo v drugi polovici oktobra prišel v Bukarešto.

Japonska je začela v strahu pred proglasitvijo gospodarskih sankcij na debelo nakupovati v tujini surovine. Poznavalci japonskega gospodarstva trde, da bi mogla Japonska vzdržati vojno, če bi se gospodarske sankcije proti njej v resnici izvajale, kvečjemu eno leto.

Predsednik centralnega odbora sovjetske unije je odredil, da se v bodoče smrtne kazni izrekajo čim manj. Namesto na smrt bodo krivci obsojeni na robijo do 25 let. Ta odlok je nastal zaradi slabega vtisa, ki so ga napravile številne ruske smrtne obsodbe na evropsko javno mnenje.

Tisoč španskih otrok je prišlo v Moskvo. Iz Moskve bodo poslani v razna mesta Rusije.

V vojnem pristanišču La Spezia je padel velik hidroavion v bazen vojnega arzenala, v katerem so ravno vežbali gojenci vojne mornarice. Avion je padel na gledalce, nato pa zgorel, 10 ljudi je bilo ubitih, 15 pa ranjenih.

Angleški delavci so proglasili bojkot japonskega blaga ter zahtevajo, da vlada prepove vsak izvoz vojnega materiala na Japonsko.

Združni zakon v slovenskem strokovnem prevodu izide v nekaj dneh kot posebna knjižica v zbirki »Zakoni in uredbe«, ki jo izdaja knjižna založba tiskarne Merkur d. d. v Ljubljani. Cena broširano din 8.—, po pošti 1 din več.

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 7. oktobra. 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Koncert radijskega orkestra — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Savez sokola kraljevine Jugoslavije — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: I. ura slovenske zborovske glasbe. Sodelujejo: Pevski zbor »Sloga«, radijski orkester in g. Srečko Koporc (uvodna beseda). Dirigent: Heri Svetel — 21.30: 30 minut za ples (plošče) — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Flauta solo, izvaja Filip Bernard, pri klavirju prof. M. Lipovšek.

Petek, dne 8. oktobra. 11.00: Šolska ura: Pridelovanje hmelja v Savinjski dolini (Oskar Hudales) — 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Ženska ura: Slovaška žena, njeno delo in življenje (gdč. Slava Lipoglavšek) — 18.20: Plošče — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura: Dolina slovenskih pisateljev (Rudolf Dostal) — 19.50: Novice o izseljenih — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 21.00: Donski kozaki pojo (plošče) — 21.15: Klavirski koncert ge. Elfriede Müller — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.30: Angleške plošče.

»POTNIK« Za razpeščanje prvovrstnih parketnih plošč v vseh delih Jugoslavije se iščejo potniki, ki redno obiskujejo arhitekta in graditelje. Upoštevajo se le oni, ki že razpeščavajo kake prvovrstne predmete, ki spadajo v gradbeno stroko in oni, ki nudijo s svojo preteklostjo popolno garancijo. Navesti je reference. Ponudbe na upravo lista pod »Potnik«.

Kupujemo suhe gobe, fižol in deteljno seme

SEVER & KOMP., Ljubljana,

Gospodarska cesta št. 5